

Cultivar Release

اروم، رقم جدید گندم نان برای مزارع آبی در مناطق سرد کشور

Oroum, A New Bread Wheat Cultivar for Irrigated Condition in Cold Regions of Iran

پدیدآورندگان: امیر یزدان سپاس، توحید نجفی میرک، صابر گلکاری، محمد رضایی، شهناز عاشوری، محمود ناظری، مسعود قدسی، علیرضا رضوی، مسعود عزت‌احمدی، مهرداد چایچی، تقی بابایی، امیر قلی سنجری، غلامرضا امین‌زاده، صفرعلی صفوی، میرسعید عابدی، پرویز صالحی، سید کریم حسینی‌بای، فرزاد افشاری، رامین سلطانی، عادل پدرام، احمدرضا کوچکی، رحیم هوشیار، ایرج سیف، علی ملیحی‌پور، بهروز پیرایش‌فر و رضا اقنوم

تاریخ دریافت: ۱۳۹۰/۱/۲۳ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۳/۱۹

کیلوگرم در هکتار در مقایسه با رقم شاهد (شهریار) با عملکرد ۳۸۳۳ کیلوگرم در هکتار به عنوان یکی از لاین‌های برتر برای آزمایش مقایسه عملکرد مقدماتی سراسری انتخاب شد. لاین موردنظر در آزمایش مقایسه عملکرد مقدماتی سراسری اقلیم سرد (PRWYT-C81) سال زراعی ۸۲-۱۳۸۱ که در ایستگاه‌های کرج، میاندوآب، اردبیل، همدان، مشهد، جلگه رخ و اراک با شرکت ۱۹۳ ژنوتیپ به اجرا در آمد با میانگین عملکرد ۶۷۷۵ کیلوگرم در هکتار نسبت به رقم شهریار (شاهد) با عملکرد ۶۵۱۰ کیلوگرم در هکتار برتری نشان داد و به آزمایش مقایسه عملکرد پیشرفته سراسری اقلیم سرد (ARWYT-C82) راه یافت. در آزمایش ARWYT-C82 که در سال زراعی ۸۳-۱۳۸۲

در سال زراعی ۷۵-۱۳۷۴ در بخش تحقیقات غلات مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی در ارومیه تلاقی بین رقم الوند با لاین خارجی NS732/Her انجام شد که حاصل آن ژنوتیپ Alvand//NS732/Her بود. در سال زراعی ۷۶-۱۳۷۵ بذره‌های نسل F₁ در مزرعه ایستگاه ارومیه مورد ارزیابی قرار گرفتند. در سال‌های ۸۰-۱۳۷۶ با استفاده از روش انتخابی بالک تغییر یافته نسل‌های F₂ تا F₅ این تلاقی ارزیابی و در سال زراعی ۸۱-۱۳۸۰ آزمایش مقایسه عملکرد مقدماتی ایستگاهی با حضور لاین‌های انتخاب شده در ایستگاه تحقیقاتی میاندوآب انجام شد. در آزمایش مقایسه عملکرد مقدماتی ایستگاهی، یکی از این لاین‌ها با تولید عملکرد دانه ۶۲۷۳

تلفن: ۰۲۶۱۶۷۰۲۹۸۱

نویسنده مسئول: a.yazdansepas@yahoo.com

رضوی اجرا شد، لاین C-83-7 با میانگین ۷۴۲۰ کیلوگرم در هکتار برتر از رقم شاهد (توس با ۷۲۰۰ کیلوگرم در هکتار) قرار گرفت. این لاین دارای تیپ رشد بینابین، رنگ دانه آن زرد کهربایی، میانگین وزن هزار دانه آن ۴۳ گرم، میانگین ارتفاع بوته آن ۸۸ سانتی‌متر، میانگین تعداد روز تا گلدهی و رسیدن آن (از ۱۱ دی ماه) به ترتیب ۱۲۴ و ۱۷۵ روز و میانگین دوره پرشدن دانه آن ۵۱ روز است. درصد پروتئین دانه و گلوتن آن به ترتیب ۱۱/۱ و ۲۸ و از نظر این شاخص‌ها، کیفیت نانوائی آن در حد رقم شهریار است (Anonymous, 2003-2006c). مهم‌ترین ویژگی و برتری این لاین نسبت به ارقام رایج منطقه سرد کشور مقاوم بودن آن به بیماری زنگ زرد است.

واکنش لاین C-83-7 نسبت به بیماری زنگ زرد در سال‌های زراعی ۸۹-۱۳۸۲ در مناطق مختلف در مقایسه با ارقام شاهد بسیار مطلوب بود. در سال زراعی ۸۹-۱۳۸۸ که دارای بهار پربارانی بود، لاین C-83-7 در تمامی ایستگاه‌های محل بررسی واکنش مقاومت نشان داد در صورتی که رقم شهریار واکنش حساسیت داشت. این لاین در مناطق مختلف نسبت به زنگ قهوه‌ای واکنش مقاومت تا نیمه حساسیت نشان داد (Anonymous, 2003-2006b).

گزارش معرفی لاین C-83-7 پس از بررسی توسط کمیته فنی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۲۲ در جلسه ۱۷ کمیته انتخاب و نامگذاری رقم سازمان

در ایستگاه‌های کرج، میاندوآب، اردبیل، همدان، مشهد، جلگه رخ، اراک و خوی با شرکت ۶۰ ژنوتیپ اجرا شد این لاین با میانگین عملکرد ۸۰۰۴ کیلوگرم در هکتار در حد رقم شاهد (شهریار با ۸۰۲۱ کیلوگرم در هکتار) بود ولی به دلیل مقاومت به زنگ زرد و همچنین به دلیل داشتن پایداری عملکرد بیشتر از رقم شهریار انتخاب و به آزمایش سازگاری لاین‌های امیدبخش راه یافت. آزمایش‌های سازگاری لاین‌های امیدبخش (ERWYT-C83) در سال‌های زراعی ۸۴-۱۳۸۳ و ۸۵-۱۳۸۴ در دوازده ایستگاه تحقیقاتی سرد کشور شامل کرج، میاندوآب، اردبیل، همدان، مشهد، جلگه رخ، اراک، خوی، اقلید، تبریز، قزوین و زنجان اجرا شد (Anonymous, 2003-2006a). در این آزمایش لاین مذکور که با کد C-83-7 به همراه هجده لاین دیگر مورد ارزیابی قرار گرفت، با میانگین عملکرد ۷۳۸۲ کیلوگرم در هکتار برتر از رقم شاهد شهریار (۷۲۵۴ کیلوگرم در هکتار) بود (جدول ۱).

لاین C-83-7 در قالب طرح تحقیقی-تطبیقی که در سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶ در شهرستان قروه استان کردستان اجرا شد، با میانگین عملکرد ۴۱۱۶ کیلوگرم در هکتار برتر از لاین‌های دیگر و ارقام شاهد (الوند با ۳۶۶۸ و زرین با ۳۶۸۴ کیلوگرم در هکتار) قرار گرفت. در طرح تحقیقی-ترویجی نیز که در سال زراعی ۸۷-۱۳۸۶ در شهرستان فریمان استان خراسان

جدول ۱- میانگین دو ساله عملکرد دانه (کیلوگرم در هکتار) لاین C-83-7 (رقم اروم) در مقایسه با رقم شهریار (شاهد) در ایستگاه‌های تحقیقاتی اقلیم سرد کشور (۱۳۸۳-۸۵)

Table 1. Mean grain yield (kg ha^{-1}) of bread wheat line C-83-7 (cv. Oroum) compared with the check cultivar Shahryar in different locations in cold zone of Iran

رقم Cultivar	کرج Karadj	قزوین Qazvin	زنجان Zanjan	اراک Arak	همدان Hamedan	مشهد Mashhad	جلگه رخ Jolgerokh	اقلید Eqlid	تبریز Tabriz	اردبیل Ardebil	میاندوآب Miandoab	خوی Khoy
Shahryar (check)	8314	8236	9636	6375	7582	7912	7321	5395	6587	8716	5675	6489
Oroum (C-83-7)	8211	7886	8358	7278	8071	7423	7365	5966	7745	8053	5983	6735

تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی تأیید و نام اروم برای آن انتخاب شد.

آدرس: بخش تحقیقات غلات، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، صندوق پستی ۴۱۱۹-۳۱۵۸۵، کرج.

References

- Anonymous, 2003-2006a.** Annual Reports (Bread and Durum Wheat). Cereal Research, Department, Seed and Plant Improvement Institute, Karaj, Iran (in Persian).
- Anonymous, 2003-2006b.** Annual Reports on Cereal Diseases. Cereal Research Department, Seed and Plant Improvement Institute, Karaj, Iran (in Persian).
- Anonymous, 2003-2006c.** Annual Reports on Cereal Chemistry and Technology. Cereal Research Department, Seed and Plant Improvement Institute, Karaj, Iran (in Persian).

